

Во ова последно време ќе се изнагледаме анкети и истражувања, но и "анкети" и "истражувања" за тоа која политичка партија води, победува, губи. Потоа, кој политичар има најмногу кредибилитет, во кои институции народот има најмалку доверба и слично. Но, пред сè, најмногу ме загрижува кога дури и на овие истражувања, по било која основа и по било која цел, е видлив драстичен недостаток на доверба во државните институции на Република Македонија. И, ќе се констатира... и толку!

Колку што јас се разбираам во напредни држави, во демократија и слично, доколку некоја Влада и институциите во државата имаат толку низок рејтинг, Владата "паѓа", а институциите доживуваат промени. Но, кај нас тоа не е случај. Во што е проблемот?

Нема демонстрации (освен егзистенцијално мотивирани). Нема самокритичност од Владата. Или нема организиран план опозицијата да ја "тргне" Владата во која нејзиниот народ нема доверба. Така, имаме само констатации.

Резултатите од истражувањата кои низ медиумите ги гледаме укажуваат дека многу е ниска довербата на народот во политичарите, во институциите и најпосле во иднината. Но, бидејќи сите истражувања се извршени на "репрезентативен узорок" од 1.000 до 1.200 испитаници, секој натамошен "јак" заклучок има свои слаби страни токму поради "репрезентативниот узорок". Тогаш, зошто има такви истражувања со таков "узорок"? Зошто ни е резултатот од истражувањето, ако од него не можеме да извлечеме заклучок и акција. Вака, изгледа дека ваквите истражувања се забавни и при тоа се форма на притисок. Дури и ми се чини дека е некој вид "мода" од типот: "ЕТЕ И НИЕ ИМАМЕ СВОЕ ИСТРАЖУВАЊЕ!"

Поради тоа, корисно е граѓаните, или поточно читателите, да имаат критичка дистанца кон резултатите и истражувањата, особено што и самите резултати можат да бидат искористени и како пропаганда и како притисок. Тоа не значи дека секое истражување е такво, дури и напротив, верувам дека оние стручњаци и истражувачи на јавното мислење, по прво би се сакале себе и својот интегритет, отколку да бидат нечие ору-

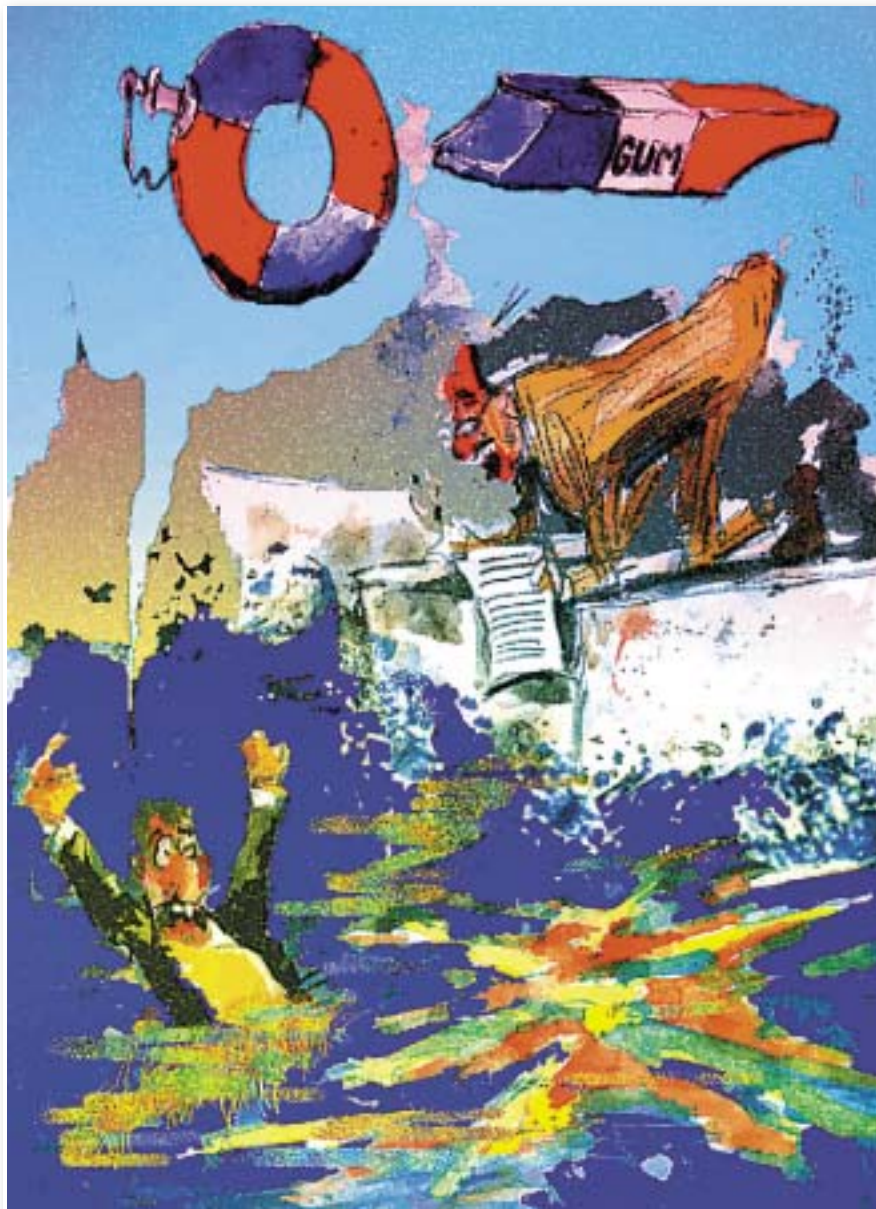
Станислав ПЕТКОВСКИ

“

Eden odnos, ako ne napreduva za edna godi na, nema kapaci t et za napredok!

”

НАЈВАЖНО Е ШТО Е Н

дие, но останува дилемата. Во сеопштите "местенки", зошто и истражувањата би биле исклучок?

Така, корисно е да знаеме дека може да постојат два вида истражувања: ИСТРАЖУВАЊЕ и "ИСТРАЖУВАЊЕ".

Но, како би го правеле истражувањето? Од објавените истражувања по весниците, освен бројот на испитаниците, немаме податоци за нивното место на живеење, занимање, пол, возраст. Така, ако сакаме да добиеме резултат кој однапред треба да биде употреблив, тогаш истражувањето може да се насочи кон одреден дел од земјата, или кон одреден дел од градот; кон определена возраст, или пол. Така, може да се добие и податок

СИТЕ ИСТРАЖУВАЊА СЕ ИЗВРШЕНИ НА "РЕПРЕЗЕНТАТИВЕН УЗОРОК" ОД 1.000 ДО 1.200 ИСПИТАНИЦИ, СЕКОЈ НАТАМОШЕН "ЈАК" ЗАКЛУЧОК ИМА СВОИ СЛАБИ СТРАНИ ТОКМУ ПОРАДИ "РЕПРЕЗЕНТАТИВНИОТ УЗОРОК". ТОГАШ, ЗОШТО ИМА ТАКВИ ИСТРАЖУВАЊА СО ТАКОВ "УЗОРОК"? ЗОШТО НИ Е РЕЗУЛТАТОТ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО, АКО ОД НЕГО НЕ МОЖЕМО ДА ИЗВЛЕЧЕМО ЗАКЛУЧОК И АКЦИЈА.

дено до крај, а второто е неуспешно, бидејќи "не се спровело до крај", дека има проблем со статистичката обработка и сл. Одговорите на "Објавеното истражување" се тука и... сè е можно. Но, дали тоа е така?

аспект на предизборни кампањи и програми, секоја од поголемите национални групи во Македонија наоѓаше "свои" аргументи за сопствената загрозеност и "свои" докази за сопствената исклучителност. Ваквиот романтичен пристап

АЈВАЖНО, А НЕ РЕЗУЛТАТИТЕ!

каков што е посакуван. Со помош на "истражувањето" можеме да го добиеме токму она што сакаме и да го мериме и нормално - ДА ГО ОБЈАВИМЕ. Или подобро, можат да се направат две истражувања од по 1.200 испитаници, и тоа независни едни од други. Потоа, со комбинација на 600 испитаници со пожелни одговори од едното истражување, ги "спојуваме" со другите 600 испитаници со "пожелни" одговори од второто истражување добиваме едно цело истражување од 1.200 испитаници со "пожелни" одговори и соодветна слика. Ис-

Како можеме да знаеме дека истражувањата се автентични и објективни? Обично тоа е кредибилитетот на истражувачката куќа. Но, ако паѓа кредибилитетот на државните институции, како може да ѝ се верува на одредена агенција и на нејзиниот кредибилитет. Од досегашното искуство видовме дека многу реномирани медиумски куќи и нивните реномирани новинари стануваа портпароли на влади, директори на одредени институции и слично, и ако погледнеме наназад, тогаш каков бил објективниот пристап во претходниот

кон националното ја запоставуваше економијата и додека економијата пропаѓаше растеа националните хомогенизации. Така, од тогаш сме сведоци на две различни хомогенизации на две големи етнички групи во Р Македонија. Македонците поради 2001 година и "тајната" и "необјаснета" историски војна, конфликт, судир или што и да е, разочарани иако три пати повеќе се во своевидна дефанзива, да не речам апатија. Додека Албанците како група се во своевиден романтичен наплив (иако и таму се насираат првите разочарувања) и иако се три пати помалку, хомогенизацијата на национално ниво обезбедува нивна поголема експанзија на важни полиња во животот во Македонија. Ова е особено затоа што имаме и различна организираност. Македонците имаат само свои државни организации и системи без вонинституционална организираност и стратегија. Системското предвидување би одело во насока дека доколку состојбата остане вака, неминувано е да дојде до градење на "баланс" т.е. и Македонците да развијат своја вонинституционална организација и стратегија како противтежа.

ОЧИГЛЕДНО Е ДЕКА ВО ЧУВСТВОТО НА ОПШТА АПАТИЈА И "ИЗЛАЖАНОСТ" КАЈ ОБИЧНИОТ ГРАЃАНИН РАСТЕ ПАРАНОЈАТА И ДИЛЕМАТА: "ВО КОГО И ВО ШТО ДА ВЕРУВА".

ВО ПЕРИОДОТ КОЈ СЕ НАРЕКУВА ПРЕДИЗБОРЕН СЕ ЧИНИ ДЕКА НАСТАПУВА И УШТЕ ЕДНА ИНТЕРЕСНА И РЕЧИСИ ПАРАДОКСАЛНА ПОЈАВА. АКО ПРЕТХОДНИТЕ ИЗБОРИ ОДЕА НА КАРТАТА НАЦИОНАЛНОТО НАД ЕКОНОМСКОТО, СЕГА СЕ СЛУЧУВА ОБРАТНАТА СИТУАЦИЈА...

питаниците и нивните одговори се тука, а она што е објавено, тоа може да се контролира, да се даде на увид и така да се добие навистина релевантен и "објективен" резултат. Она што не е објавено, НЕ ПОСТОИ. Од друга страна, пак, бидејќи таквите податоци се собрани од индивидуалци, кои не ги знаат другите испитаници кои "не можат да се соберат во Здружение на необјавени испитаници", па да демонстрираат дека нивните одговори не се објавени. Исто така, дури и во случај на некаков "спор" резултатот да биде прегледуван (иако колку што сум информиран нема прецизен закон кој ова го регулира), нема можност да се утврди на кој начин е добиен. Така, секогаш може да се наведе дека едното истражување било успешно и спрове-

пристап кон анализи на одредени појави?

Очигледно е дека во чувството на општа апатија и "излажаност" кај обичниот граѓанин расте паранојата и дилемата: "ВО КОГО И ВО ШТО ДА ВЕРУВА".

Во периодот кој се нарекува ПРЕДИЗБОРЕН се чини дека настапува и уште една интересна и речиси парадоксална појава. Ако претходните избори одеа на картата НАЦИОНАЛНОТО НАД ЕКОНОМСКОТО, сега се случува обратната ситуација, со сите нејзини попатни манифестации.

Овие "манифестации", гледано од социолошки аспект, не само што ќе остават печат на нашето живеење, туку ќе засегаат голем број наши граѓани. Во периодот кога НАЦИОНАЛНОТО беше поважно од ЕКОНОМСКОТО, гледано од

Но, она што сега е парадоксално е дека во предизборниот период граѓаните толку се фокусирани на економското што не реагираат и на она што очигледно не е во нивниот национален интерес. Сè повеќе гласови има за тивки етнички чистења во Западна Македонија - никој не реагира, сите се "фокусирани" на економското. Скопје е преплавано со автомобили со косовски регистрации, кои дури и побезобразно се движат и се паркираат по тротоарите низ градот отколку староседелците - никој не реагира, економијата е најважна. Но, ако економијата е најважна, тогаш каде се резултатите. Всушност, најважно е што е најважно а не резултатите.